

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego pobrexitową rezerwę dostosowawczą”

[COM(2020) 854 final – 2020/0380 (COD)]

(2021/C 155/08)

Sprawozdawca generalny: **Florian MARIN**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 18.1.2021 Rada Europejska, 20.1.2021
Podstawa prawna	Art. 175 akapit trzeci i art. 304 TFUE
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia na sesji plenarnej	24.2.2021
Sesja plenarna nr	558
Wynik głosowania	242/0/2
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES uważa, że brexit jest bardzo złożonym i trudnym zadaniem. Umowa o handlu i współpracy między Zjednoczonym Królestwem a UE⁽¹⁾ pozwala ograniczyć niektóre szkody gospodarcze i społeczne związane ze scenariuszem braku porozumienia, ale przyszłe straty gospodarcze i finansowe są bardzo trudne do oszacowania na tak wczesnym etapie. Wyraźnie potrzebne są ukierunkowane i szybkie działania w celu złagodzenia konsekwencji gospodarczych i społecznych.

1.2. To nowe partnerstwo stanowi poważne wyzwanie w świetle gospodarczej, społecznej i handlowej współzależności między UE a Zjednoczonym Królestwem. EKES zauważa już negatywny wpływ na transgraniczną mobilność oraz pojawienie się barier w handlu towarami i usługami. Może to doprowadzić do utraty miejsc pracy i bankructwa przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP. Obecnie, w okresie dostosowawczym, zasadnicze znaczenie ma większa elastyczność i zrozumienie w stosunku do zainteresowanych stron w UE.

1.3. EKES z zadowoleniem przyjmuje utworzenie pobrexitowej rezerwy dostosowawczej⁽²⁾ (dalej: „rezerwa”) w ramach specjalnych instrumentów poza pułapami budżetowymi UE określonymi w wieloletnich ramach finansowych (WRF)⁽³⁾. EKES uważa, że spójność i solidarność między państwami członkowskimi są podstawowymi wartościami UE i docenia wsteczne stosowanie rezerwy od lipca 2020 r.

1.4. Prawa pracowników muszą podlegać ochronie od zaraz, a wzajemne uznawanie kwalifikacji musi być przedmiotem dalszych negocjacji. EKES zaleca, by wszystkie państwa członkowskie niezwłocznie rozpoczęły organizowanie kampanii informacyjnych, by podnieść świadomość obywateli na temat obowiązujących nowych przepisów. Aby działania te zakończyły się pełnym powodzeniem, konieczne jest pełne zaangażowanie partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Związki zawodowe, stowarzyszenia pracodawców oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego mają do odegrania kluczową rolę w budowaniu silnego partnerstwa gospodarczego i społecznego ze Zjednoczonym Królestwem.

1.5. EKES proponuje, by sektor rybołówstwa dysponował całkowicie oddzielną rezerwą przeznaczoną wyłącznie na jego wsparcie. Szczególną uwagę należy zwrócić na inne sektory, takie jak np. turystyka i rolnictwo. Należy również rozważyć odpowiednie inwestycje w infrastrukturę i wsparcie dla obywateli UE powracających do swoich krajów po brexicie.

(¹) Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz.U. L 444, 31.12.2020, s. 14).

(²) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego pobrexitową rezerwę dostosowawczą (COM(2020) 854 final – 2020/0380 (COD)).

(³) Długofalowy budżet UE na lata 2021–2027 i pakiet na rzecz odbudowy.

1.6. EKES spodziewa się długotrwałych dyskusji między zainteresowanymi stronami na temat tego, kto otrzyma największą część rezerwy, i uważa, że należy niezwłocznie przewidzieć dodatkowe fundusze. W związku z tym EKES zwraca się do współprawodawców o zwiększenie proponowanego pułapu.

1.7. EKES wzywa wszystkie państwa członkowskie do odpowiedzialnego działania i przeznaczenia dostępnych funduszy na te regiony, przedsiębiorstwa, pracowników i obywateli, którym są one najbardziej potrzebne. W przeciwnym razie podważona zostanie solidarność leżąca u podstaw tej rezerwy, a przez to i szanse jej powodzenia.

1.8. Brzmienie art. 5 ust. 1 lit. a) powinno zostać zmienione w następujący sposób: „działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw, pracowników nabywających nowe umiejętności i zmieniających miejsce pracy oraz społeczności lokalnych, które ucierpiały w wyniku wystąpienia”. Ponadto art. 5 ust. 1 lit. d) powinien otrzymać następujące brzmienie: „działania mające na celu wsparcie ochrony miejsc pracy i zatrudnienia, w tym poprzez mechanizmy zmniejszonego wymiaru czasu pracy, przekwalifikowanie i szkolenia w dotkniętych sektorach”. Należy odpowiednio zmienić wskaźnik 15.4 w załączniku II.

1.9. Okres kwalifikowalności mógłby zostać przedłużony o kolejne dwa lata, aby zapewnić państwom członkowskim wystarczający czas na wykorzystanie ich części rezerwy i amortyzację wstrząsów spowodowanych wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE.

1.10. EKES uważa, że niewielka część rezerwy powinna zostać przeznaczona na pomoc techniczną, gdy utworzony zostanie nowy system zarządzania. Komitet jest jednak głęboko przekonany, że największą część rezerwy należy przeznaczyć na wspieranie zatrudnienia i działalności gospodarczej.

1.11. MŚP są szczególnie dotknięte nowo wprowadzonymi procedurami celnymi, obciążeniami regulacyjnymi i rosnącymi kosztami transportu. Ponieważ MŚP w większości przypadków nie dysponują zdolnościami administracyjnymi i prawnymi do wdrożenia pełnego planu awaryjnego, EKES apeluje o opracowanie specjalnych środków mających na celu ich wsparcie.

1.12. W miarę możliwości EKES zaleca stosowanie opcji kosztów uproszczonych, w porozumieniu z Komisją Europejską. Uproszczone zasady i mniejsza biurokracja w procesie wdrażania przyczynią się do szybszego podziału środków finansowych.

1.13. EKES wzywa do utworzenia komitetu monitorującego w każdym państwie członkowskim, którego głównym celem byłoby wyeliminowanie ewentualnych zagrożeń mogących się pojawić w procesie wdrażania, a jednocześnie zapewnienie formalnego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w ten proces. W skład tych komitetów powinni wchodzić przedstawiciele partnerów społecznych, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych zaangażowanych we wdrażanie rezerwy.

1.14. EKES proponuje, by zapewnić większą jasność w zakresie zarządzania poprzez wyraźne wyznaczenie organu zarządzającego rezerwą. Komisja Europejska powinna chronić równe warunki działania dla wszystkich państw członkowskich.

1.15. EKES wzywa też do stworzenia pośrednich ram wykonania opartych na konkretnych, powiązanych z wynikami wskaźnikach, które byłyby ustanawiane przez państwa członkowskie i oceniane co roku przez Komisję Europejską. Uważa, że ograniczone wykorzystanie dostępnych funduszy proporcjonalnie zwiększy negatywne skutki gospodarcze i społeczne brexitu.

1.16. Włączenie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa⁽⁴⁾ w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do zarządzania rezerwą umożliwi zainteresowanym stronom i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego odgrywanie kluczowej roli organów pośredniczących.

1.17. Ponadto EKES proponuje, by Komisja Europejska przedstawiła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z oceny skuteczności, wydajności i wartości dodanej rezerwy w terminie trzech miesięcy od zakładanego terminu.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz.U. L 74 z 14.3.2014, s. 1).

2. Wprowadzenie

2.1. Umowa o handlu i współpracy między Zjednoczonym Królestwem a UE, podpisana po czterech latach negocjacji, dotyczy przyszłego partnerstwa. Składa się ona z trzech filarów:

- umowy o wolnym handlu,
- nowego partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa obywateli,
- porozumienia horyzontalnego w sprawie zarządzania.

2.2. Choć ustalono główne reguły gry, zarówno obywatele, jak i przedsiębiorstwa muszą dostosować się do tej nowej sytuacji, szczególnie analizując nowe ograniczenia i wyzwania w poszczególnych sektorach. Przyszłe straty gospodarcze i finansowe są bardzo trudne do oszacowania na tak wczesnym etapie, ale bezsprzecznie konieczne jest podjęcie ukierunkowanych i szybkich działań w celu złagodzenia negatywnych skutków gospodarczych i społecznych.

2.3. Brexit jest w istocie bardzo złożonym i trudnym zadaniem. Państwa członkowskie mogą być zmuszone do zaostżenia środków kontroli na morzu, w portach i na lotniskach w celu przeprowadzenia dodatkowego monitorowania i inspekcji przy wydawaniu świadectw i dopuszczaniu produktów, a także w celu spełnienia wymogów dotyczących zakładania działalności, norm sanitarnych i fitosanitarnych oraz zasad etykietowania i znakowania. Być może będą również musiały przeanalizować i zaktualizować konkretne kampanie informacyjne na temat konsekwencji, jakie wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE będzie miało dla obywateli i przedsiębiorstw.

2.4. Wraz z wejściem w życie nowych kontroli celnych i regulacyjnych powodujących opóźnienia i dodatkowe koszty często dochodzi do zakłóceń w łańcuchach dostaw. Nowe przepisy i nowe wymogi zgodności już wpływają na dotychczasowe sposoby postępowania, zwłaszcza w bieżącym roku, w którym spodziewana jest większość negatywnych skutków. Dodatkowe podatki, które mają obecnie zastosowanie, takie jak VAT, mogą utrudniać stosunki gospodarcze i partnerstwa biznesowe. Aby jak najbardziej ograniczyć negatywny wpływ brexitu na gospodarkę unijną, konieczne jest aktywne zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron: UE, państw członkowskich, pracodawców, związków zawodowych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego itp.

2.5. Ponadto nie jest jeszcze jasne, w jaki sposób odbywać się będzie wzajemne uznawanie kwalifikacji, jak zapewniony zostanie przepływ danych ani jakie przepisy będą miały zastosowanie do sektora usług. Pilnie potrzebne są dalsze negocjacje, które pozwolą wypracować realistyczne rozwiązania przynoszące korzyści obu stronom.

2.6. Jednocześnie musimy jednak uznać, że mamy do czynienia z dwoma różnymi rynkami oraz dwoma różnymi obszarami regulacyjnymi i prawnymi. Zmiana ta stanowi istotną przeszkodę dla wszystkich zainteresowanych stron i będzie miała wpływ zarówno na administrację publiczną, jak i na obywateli i przedsiębiorstwa. To nowe partnerstwo stanowi poważne wyzwanie w świetle gospodarczej, społecznej i handlowej współzależności między UE a Zjednoczonym Królestwem. Pojawił się już negatywny wpływ na transgraniczną mobilność oraz bariery w handlu towarami i usługami. Może to doprowadzić do utraty miejsc pracy i bankructwa przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP.

2.7. We wniosku dotyczącym rozporządzenia określono dokładne kwalifikowalne wydatki publiczne, w szczególności środki mające na celu pomoc przedsiębiorstwom i społecznościom lokalnym, wspieranie zatrudnienia – w tym przekwalifikowania i szkolenia – ochronę miejsc pracy, opracowywanie systemów certyfikacji i autoryzacji, komunikację na rzecz podnoszenia świadomości, a także wsparcie funkcjonowania granic.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES przede wszystkim z zadowoleniem przyjmuje umowę o handlu i współpracy między Zjednoczonym Królestwem a UE, podpisaną na ostatnim etapie okresu przejściowego. Ustanawia ona przyszłe stosunki, a jednocześnie chroni integralność jednolitego rynku i zapewnia pewność prawa i równe warunki działania. Umowa łagodzi większość szkód gospodarczych i społecznych wynikających z brexitu bez porozumienia i można ją uznać za początek nawiązywania nowych stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem. Władze publiczne powinny wykazać się dużą elastycznością

i zrozumieniem w stosunku do zainteresowanych stron z UE w obecnym okresie dostosowawczym. UE i państwa członkowskie powinny jednak zwrócić szczególną uwagę na ochronę jednolitego rynku oraz jego norm pracy, standardów społecznych i środowiskowych oraz norm żywnościowych, aby uniknąć ryzyka nadużycia władzy rynkowej.

3.2. Porozumienie w sprawie zerowych stawek celnych na handel towarami, o ile są one zgodne z regułami pochodzenia, oraz ogólnie swobodny przepływ kapitału są znaczącymi osiągnięciami. EKES niepokoi się jednak, że nie osiągnięto jeszcze porozumienia w zakresie przepływu osób (od 30 czerwca 2021 r.) i usług. Ponadto brexit nakłada się na kryzys związany z COVID-19, który już spowodował wzrost bezrobocia i spadek dochodów. EKES jest też bardzo zaniepokojony tym, że w całej UE pogłębiły się nierówności społeczne, i przypomina, że „wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych musi zostać potraktowane w sposób priorytetowy w ramach polityki spójności”⁽⁵⁾.

3.3. EKES uważa, że Komisja wybrała odpowiedni instrument, i dobrze, że jego wdrażanie odbywa się w ramach zarządzania dzielonego. Rozporządzenie zapewni jasne i ujednolicone stosowanie przepisów we wszystkich państwach członkowskich, a także wspólne obowiązki sprawozdawcze i harmonogram z myślą o utrzymaniu równych warunków działania dla wszystkich państw członkowskich.

3.4. EKES z zadowoleniem przyjmuje utworzenie, poza pułapami budżetowymi UE określonymi w wieloletnich ramach finansowych, pobrexitowej rezerwy dostosowawczej w ramach instrumentów szczególnych, która ma na celu zaradzenie negatywnym skutkom gospodarczym i społecznym we wszystkich państwach członkowskich, wspieranie przedsiębiorstw i zatrudnienia w najbardziej dotkniętych sektorach oraz wspieranie społeczności regionalnych i lokalnych. Wspólne wyzwania, takie jak brexit, wymagają skoordynowanej reakcji i EKES uważa, że spójność i solidarność między państwami członkowskimi są podstawowymi wartościami UE.

3.5. Oczekuje się, że pobrexitowa rezerwa dostosowawcza uzupełni dodatkowe istniejące fundusze dostępne w ramach NextGenerationEU⁽⁶⁾ i WRF. Jest to zupełnie nowy instrument, który powinien zapewnić wsparcie, by złagodzić negatywne skutki wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE, a jednocześnie zwiększyć spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną i chronić zatrudnienie. EKES proponował już, by „Komisja rozważyła stworzenie unijnego instrumentu umożliwiającego stawienie czoła takim sytuacjom politycznym i kryzysom w przyszłości”⁽⁷⁾.

3.6. Związki zawodowe, stowarzyszenia pracodawców oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego mają do odegrania kluczową rolę w budowaniu silnego partnerstwa gospodarczego i społecznego ze Zjednoczonym Królestwem.

3.7. EKES z zadowoleniem przyjmuje to, że wszystkie państwa członkowskie kwalifikują się do finansowania oraz że 80 % środków na płatności zaliczkowe zostanie wypłaconych już w 2021 r. Jest to jednoznaczny przejaw europejskiej solidarności i skoordynowanego podejścia w obliczu krótkoterminowych skutków brexitu.

3.8. Proponowana metoda alokacji uwzględnia znaczenie handlu ze Zjednoczonym Królestwem, a także znaczenie sektora rybołówstwa. Niemniej EKES uważa, że te dwie kwestie powinny zostać rozdzielone. Zasadniczo zaproponowany przez Komisję wzór przydziału oznacza, że czynnik związany z rybołówstwem powinien wynosić 600 mln EUR. Dlatego EKES proponuje, by sektor ten dysponował całkowicie oddzielną rezerwą przeznaczoną wyłącznie na wsparcie rybołówstwa. Szczególną uwagę należy też zwrócić na inne sektory, takie jak np. turystyka i rolnictwo.

3.9. Nie ulega wątpliwości, że rezerwa to fundusz dostosowawczy, który ma zrekomensować gospodarcze i społeczne skutki brexitu. EKES uważa, że rezerwa w wysokości 5,4 mld EUR nie wystarczy, by złagodzić negatywne skutki brexitu. Dlatego zdaniem EKES-u należy szybko zadbać o dodatkowe środki, albo poprzez dodatkowy budżet przeznaczony na rezerwę, albo za pomocą odrębnych środków finansowych. EKES zwraca się zatem do współprawodawców (Parlamentu i Rady) o zwiększenie proponowanego pułapu.

3.10. EKES uważa, że niektóre sektory są bardziej dotknięte niż inne. Jednym z głównych zadań rezerwy powinno być między innymi wsparcie dla sektorów rolnictwa i turystyki, które powinny moc korzystać z dostępnych środków. Branża turystyczna poważnie ucierpiała z powodu kryzysu związanego z COVID-19, a brexit stworzy dodatkowe przeszkody. Także rolnicy, np. w Irlandii czy Niderlandach, dotkliwie odczuwają skutki brexitu.

⁽⁵⁾ Opinia EKES-u „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności” (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 90).

⁽⁶⁾ NextGenerationEU.

⁽⁷⁾ Opinia EKES-u „Modyfikacja Funduszu Solidarności – brexit bez porozumienia” (Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 84).

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Niektóre państwa członkowskie już wprowadziły środki krajowe, by złagodzić negatywne konsekwencje brexitu dla ich gospodarek i procedur administracji publicznej. Dlatego stosowanie rezerwy z mocą wsteczną, począwszy od lipca 2020 r., uznaje się za ważny środek wsparcia.

4.2. Ponieważ ponad 4 mln obywateli UE uzyskało nowy status pobytu w Zjednoczonym Królestwie⁽⁸⁾, ochrona praw pracowniczych musi obowiązywać od razu, a wzajemne uznawanie kwalifikacji powinno być przedmiotem dalszych negocjacji. Państwa członkowskie powinny niezwłocznie organizować kampanie informacyjne dla obywateli na temat obowiązujących nowych przepisów, a także wysiłków UE na rzecz przedłużenia umowy. Aby działania te zakończyły się sukcesem, konieczne jest pełne zaangażowanie partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

4.3. Należy opracować specjalne systemy pomocy, aby zapewnić odpowiednie wsparcie regionom i sektorom dotkniętym brexitem. Wszystkie państwa członkowskie powinny działać odpowiedzialnie i kierować dostępne środki do tych regionów, przedsiębiorstw, pracowników i grup obywateli, które najbardziej ich potrzebują, a nie tym, którym najłatwiej przekazać finansowanie. W przeciwnym razie podważona zostanie solidarność leżąca u podstaw tej rezerwy, a przez to i szanse jej powodzenia.

4.4. Okres kwalifikowalności można by przedłużyć o kolejne dwa lata, aby zapewnić państwom członkowskim wystarczający czas na wykorzystanie ich części rezerwy i amortyzację wstrząsów spowodowanych wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE. EKES wzywa wszystkie państwa członkowskie do starannego rozważenia odpowiednich inwestycji infrastrukturalnych oraz wsparcia dla obywateli UE powracających do swoich krajów po brexicie.

4.5. EKES uważa też, że część rezerwy powinna zostać przeznaczona na pomoc techniczną na wypadek, gdyby utworzono nowy system zarządzania. Sięganie po pomoc techniczną w zakresie zarządzania, monitorowania, informowania i komunikacji, rozstrzygania skarg oraz kontroli i audytu zwiększy sukces instrumentu, poprawi zarządzania ryzykiem i zapewni efektywne wydatkowanie przydzielonych środków finansowych.

4.6. Niektóre administracje publiczne, zwłaszcza te, które stanowią główne punkty wejścia i wyjścia dla stosunków handlowych ze Zjednoczonym Królestwem, dokonały już znacznych inwestycji w infrastrukturę i zasoby ludzkie, w tym szkolenia. Dotyczy to również państw członkowskich, które utrzymują szczególne stosunki ze Zjednoczonym Królestwem w sektorze turystyki. Niemniej EKES jest głęboko przekonany, że największą część rezerwy należy przeznaczyć na wspieranie zatrudnienia i podmiotów gospodarczych.

4.7. Wniosek Komisji zawiera specjalnie opracowany środek mający na celu skrócenie okresu nadzoru nad MŚP z pięciu do trzech lat od końcowej płatności wkładu finansowego. Komitet spodziewa się, że najbardziej ucierpią MŚP, i uważa, że znaczna część rezerwy powinna być przeznaczona na zapewnienie im wsparcia ekonomicznego i finansowego, przy czym zasadniczym celem powinno być utrzymanie zatrudnienia i utrzymanie działalności.

4.8. W MŚP szczególnie uderzają nowo wprowadzone procedury celne, obciążenia regulacyjne i rosnące koszty transportu. To dodatkowe obciążenie, oprócz tego spowodowanego pandemią COVID-19, kiedy firmy muszą przystosować się do blokad nakładanych przez rządy ich krajów. MŚP zazwyczaj nie dysponują zdolnościami administracyjnymi i prawnymi, by wdrażać pełen plan awaryjny. Dlatego EKES zwraca się o specjalnie opracowane działania, aby środkami dostępnymi w rezerwie wesprzeć najbardziej poszkodowane MŚP. Zachęca państwa członkowskie do wspierania wysiłków MŚP poprzez zapewnianie pomocy państwa w ramach dozwolonych limitów.

4.9. EKES uważa, że dla uproszczenia rezerwą można zarządzać za pomocą istniejących systemów zarządzania. W miarę możliwości i w porozumieniu z Komisją Europejską należy skorzystać z opcji kosztów uproszczonych. Uproszczone przepisy i ograniczenie biurokracji w procesie wdrażania oraz unikanie dodatkowych obciążeń finansowych i administracyjnych przyczynią się do szybszego wydatkowania środków finansowych i skuteczniejszego łagodzenia negatywnych skutków brexitu.

⁽⁸⁾ Komisja Europejska – Prawa obywateli.

4.10. Ponieważ rezerwa jest zupełnie nowym instrumentem, a ocena rzeczywistego negatywnego wpływu brexitu jest niemal niemożliwa, EKES proponuje utworzenie komitetu monitorującego w każdym państwie członkowskim. W skład tych komitetów powinni wchodzić przedstawiciele partnerów społecznych, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych zaangażowanych we wdrażanie rezerwy. Komitety powinny organizować posiedzenia co najmniej dwa razy w roku, aby ocenić, na ile rezerwa łagodzi negatywne skutki brexitu. Głównym celem komitetów byłoby wyeliminowanie potencjalnych zagrożeń, które mogłyby pojawić się podczas wdrażania, przy jednoczesnym zapewnieniu formalnego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w ten proces. Szersze (niezorganizowane) społeczeństwo powinno być informowane o postępach w realizacji planu wdrażania, a sprawozdanie końcowe powinno zawierać podsumowanie działań komunikacyjnych. Należy zapewnić koordynację na szczeblu UE, aby chronić równe warunki działania na jednolitym rynku, a EKES powinien być w to aktywnie zaangażowany, podobnie jak Parlament Europejski.

4.11. EKES proponuje, by zapewnić większą jasność w zakresie zarządzania rezerwą. W szczególności ważne jest wyznaczenie organu zarządzającego rezerwą i określenie, czy będzie to jeden organ, czy więcej.

4.12. Potrzebne też będą pośrednie ramy wykonania oparte na konkretnych, powiązanych z wynikami wskaźnikach, które byłyby ustanawiane przez państwa członkowskie i oceniane co roku przez Komisję Europejską. Dzięki nim możliwe będą ściśle monitorowanie i ocena procesu wdrażania i wydatkowania środków, a także określenie, które państwa członkowskie nie wykorzystują środków finansowych lub osiągają ograniczone rezultaty. Niepełne wykorzystanie funduszy proporcjonalnie zwiększy negatywne skutki gospodarcze i społeczne brexitu.

4.13. Społeczeństwo obywatelskie musi być formalnie włączone w proces wdrażania. Włączenie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do zarządzania rezerwą umożliwi „wzmocnienie pozycji zainteresowanych stron i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, dzięki czemu będą one mogły odegrać kluczową rolę jako podmioty pośredniczące, zbliżając projekty do ich beneficjentów końcowych”⁽⁹⁾. Proces wyboru partnerów powinien być przejrzysty i jasny, a wybranym organizacjom należy przekazywać istotne informacje.

4.14. Komisja proponuje przeprowadzenie do 30 czerwca 2026 r. dogłębnej oceny skuteczności, wydajności i wartości dodanej rezerwy, a rok później miałyby złożyć z tego sprawozdanie Parlamentowi i Radzie. EKES uważa, że Komisja mogłaby przedstawić Parlamentowi i Radzie sprawozdanie po trzech miesiącach od oceny, a konkretnie 30 września 2026 r.

4.15. Komitet uważa, że brzmienie art. 5 ust. 1 lit. a) powinno zostać zmienione w następujący sposób: „działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw, pracowników nabywających nowe umiejętności i zmieniających miejsce pracy oraz społeczności lokalnych, które ucierpiały w wyniku wystąpienia”. Ponadto art. 5 ust. 1 lit. d) powinien otrzymać następujące brzmienie: „działania mające na celu wsparcie ochrony miejsc pracy i zatrudnienia, w tym poprzez mechanizmy zmniejszonego wymiaru czasu pracy, przekwalifikowanie i szkolenia w dotkniętych sektorach”. Należy odpowiednio zmienić wskaźnik 15.4 w załączniku II.

Bruksela, dnia 24 lutego 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁹⁾ Opinia EKES-u „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności” (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 90).